

For the Year 2026

Sanskrit- 325

Syllabus for

NCET

SANSKRIT

For the Year 2026

Sanskrit-325

Syllabus for NCET

1. शब्दरूपाणि-वाक्येषु विभक्तिप्रयोगाः

• **अजन्ताः**

बालक, फल, रमा, कवि, मति, वारि, नदी, शिशु, धेनु, मधु, पितृ, मातृ, कर्तृ, सखि, दातृ, नृ, स्वसृ, अक्षि, गो, वधू।

• **हलन्ताः**

राजन्, भवत्, आत्मन्, विद्वस्, वाच्, पथिन्, मरुत्, तादृश्, दिश्, धनिन्, पञ्चन्, अष्टन्, नवन्, दशन्।

• **सर्वनामानि**

सर्व, तत्, यत्, किम्, इदम् (त्रिषु लिङ्गेषु), अस्मद्, युष्मद्।

2. धातुरूपाणि

• **परस्मैपदिनः**

गम्, नम्, अस्, हस्, श्रु, नश्, आप्, शक्, इष्, प्रच्छ्, कृ, ज्ञा, भक्षू, चिन्त्, नृत्, कथ्, नी, पच्

(लट्, लृट्, लोट्, लङ्, विधिलिङ् इति पञ्चलकारेषु प्रयोगाः)

• **आत्मनेपदिनः**

लभ्, सेव्, वन्द्, याच् (लट्-लृट्-लङ् लकारेषु)

3. सन्धयः सन्धिविच्छेदाः च

- स्वरसन्धिः

दीर्घः , गुणः , वृद्धिः , यण् , अयादिः , पूर्वरूपम् ।

- व्यञ्जनसन्धिः

श्वत्वम् , घृत्वम् , जश्त्वम् , अनुनासिकः , अनुस्वारः , परसवर्णः ।

- विसर्गसन्धिः

उत्वम् , रत्वम् , लोपः , विसर्गस्थाने स् , श् , ष् आदेशाः ।

4. समासाः विग्रहाः च

- अव्ययीभावः

यथा , प्रति , उप , अनु , निर् , सह , अधि ।

- द्वन्द्वः

इतरेतरद्वन्द्वः , समाहारः , एकशेषः ।

- तत्पुरुषः

विभक्तितत्पुरुषः , कर्मधारयः , द्विगुः , उपपदतत्पुरुषः ।

- बहुव्रीहिः

5. प्रत्ययाः

- कृत्-प्रत्ययाः

क्त , क्तवत् , तव्यत् , अनीयर् , शतृ , शानच् , क्तिन् , क्त्वा , ल्यप् , तुमुन् , तृच् ।

- तद्धित-प्रत्ययाः

मतुप्, इन्, ठक्, ठञ्, त्व, तल्।

- स्त्री-प्रत्ययौ

टाप्, डीप्।

6. उपपदविभक्तिप्रयोगाः

7. भाषिककार्यम्

- विशेषण-विशेष्यपदचयनम्
- कर्तृक्रिया-पदचयनम्
- पर्याय / विलोमपदचयनम्

8. छन्दसां सोदाहरणलक्षणपरिचयः / श्लोकेषु छन्दोऽभिज्ञानम्

- छन्दांसि – अनुष्टुप्, इन्द्रवज्रा, उपेन्द्रवज्रा, उपजातिः, वंशस्थम्, वसन्ततिलका, मालिनी, शिखरिणी, शार्दूलविक्रीडितम्, मन्दाक्रान्ता ।

9. शब्दालङ्काराः अर्थालङ्काराः च

- शब्दालङ्काराः-अनुप्रासः, यमकम्, श्लेषः ।
- अर्थालङ्काराः-उपमा, रूपकम्, उत्प्रेक्षा, अर्थान्तरन्यासः ।

10. संस्कृतसाहित्यस्य सामान्यपरिचयः